GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 150. Duminecă, 6 (18) Iulie. 1886.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Iulie 1886 st. v., s'au începutŭ **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toți onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonaților de păn'acum li-se recomandĕ a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Roșu-galbĕnŭ-vênĕtŭ.

IV.

Brașovŭ, 5 (17) Iuliu.

D-lŭ Tisza, ne asigură foile maghiare, vrea sĕ susțină autoritatea statului. Acésta o credemŭ, căcĭ este datoria lui ca ministru și șefŭ alŭ guvernului, și în ceea ce privesce persóna Escelenței Sale ni-a datŭ destule doveḍi, că scie sĕ fiă chiar mai autoritarŭ decâtŭ a fostŭ urgisitulŭ Bach în timpulŭ regimului absolutistŭ.

Și ordonanța relativă la purtarea colorilorŭ, dela 24 Noemvre anulŭ trecutŭ, ni se spune, a avutŭ numai scopulŭ de-a susținé autoritatea statului.

Ce s'a întêmplatŭ însĕ? Indată după publicarea acelei ordonanțe. fișpanii, solgăbirĕii și procurorii din Ardealŭ au deschisŭ campania în contra colorilorŭ roșu-galbĕnŭ-vĕnĕtŭ ale Românilorŭ sub cuvêntŭ că aceste colorĭ arŭ demonstra în contra statului, a căruia autoritate guvernulŭ și organele lui datorĭ suntŭ sĕ-o apere.

E vorba aicĭ de ministeriulŭ d-lui Tisza și de funcționarii lui administrativĭ. Ei bine, n'au serbatŭ óre aceștia anulŭ trecutŭ iubileulŭ de ḍece anĭ de când stăpânulŭ lorŭ se află în fruntea guvernului Ungariei? Cum vine că ministrulŭ de interne și organele lui abia după ḍece anĭ de guvernare găsescŭ că folosirea colorilorŭ roșu-galbĕnŭ-vênĕtŭ din partea Românilorŭ este periculósă statului și submineză autoritatea lui?

De ce nu erau periculóse aceste colorĭ când corteșii ungurĭ mergeau cu stégurĭ marĭ roșu-galbĕnŭ-vinete acompaniațĭ de gendarmĭ prin satele române ca sĕ ducă pe alegĕtorii românĭ la urnă sĕ voteze pentru d. Tisza?

Autoritatea statului, înțelegemŭ, trebue sĕ fiă susținută orĭ și unde, dér óre décă în adevĕrŭ acele colorĭ lovescŭ în față acésta autoritate, nu merită ministrulŭ-președinte Tisza de a fi pusŭ în stare de acusațiune, pentru că nu numai le-a toleratŭ ḍece anĭ de ḍile, ci s'a și folositŭ de ele în scopurĭ electorale?

Și cum rĕmâne cu autoritatea statului? Pentru ca acésta sĕ fiă susținută nu se cere óre înainte de tóte ca guvernulŭ sĕ-șĭ păstreze autoritatea sa propriă? Cum și-o va păstra însĕ, când aḍĭ têrĕsce pe țĕranĭ cu stégulŭ roșu-galbenŭ-vênĕtŭ la urnă, ér mâne îi pedepsesce pentru că au jucatŭ Călușerulŭ încinșĭ cu brêne de aceleașĭ colorĭ?

Va recunósce orĭ și ce omŭ nepreocupatŭ, că printr'o asemenea purtare contraḍicĕtóre și prin aceea că o ordonanță neprecisată a ministrului sĕ interpretéză și se aplică în fie-care comitatŭ altfelŭ, unii găsindŭ, că e oprită numai folosirea stégurilorŭ, alții aflândŭ periculóse și brênele și alții chiar și nojițele dela opincĭ, va recunósce, ḍicemŭ, orĭ ce omŭ cu minte, că acésta nu este modalitatea nemerită spre a face pe poporŭ sĕ respecteze autoritatea statului.

Cu greu ne vine a crede, că d-lŭ Tisza n'a sêmțitŭ inconvenientulŭ atitudinei sale în afacerea cu colorile. Dér înzadarŭ. Spiritele ce le-a deșteptatŭ nu-i mai lasă timpŭ sĕ se gândéscă. Molochulŭ șovinismului deslănțuitŭ îșĭ pretinde ḍilnicŭ victimele sale. Foile maghiare țipă ca din gura șérpelui, că s'au sdruncinatŭ temeliile statului pentru că țĕranii din cutare comună au primitŭ călărĭ, după obiceiulŭ țĕrii, pe vr'unŭ episcopŭ cu câte unŭ steguleță roșu-galbĕnŭ-vênĕtŭ, séu că Călușerii de colo și de colo au săltatŭ voinicesce încinșĭ cu brêne românescĭ.

Décă n'ar rĕspunde cu nimicŭ la aceste strigăte și țipete sĕlbatice d-lŭ Tisza ar fi în periculŭ sĕ-șĭ pérdă popularitatea care-lŭ ține la guvernŭ. A rĕspunsŭ dér și în afacerea colorilorŭ cu ordonanța, care opresce purtarea „insemnelorŭ străine.“

E clarŭ că intențiunea a fostŭ de a lovì în vechile datine ale poporului românŭ. Șoviniștii din țéră au înțelesŭ intențiunea și étă că-i vedemŭ acum confiscândŭ chiar și brênele tinerilorŭ românĭ din Bistrița.

Ca sĕ pótă fi lovite, colorile nóstre au fostŭ declarate de „străine“. Ḍece anĭ de ḍile d-lŭ Tisza nu le-a cunoscutŭ de străine. Colegulŭ sĕu Trefort când înainte cu câțiva anĭ a visitatŭ ținutulŭ nostru a fostŭ acompaniatŭ de doi călărețĭ românĭ marțialĭ cu stégulŭ roșu galbĕnŭ-vênĕtŭ, și nu scimŭ sĕ se fi sêmțitŭ că s'ar afla într'o țéră străină.

Sciea prea bine d-lŭ Tisza că nu suntŭ străine colorile acele, dér ce era sĕ facă ca sĕ împlinéscă dorința șoviniștilorŭ și sĕ le opréscă?

Escelența Sa ar fi pututŭ sĕ ḍică, cum a disŭ de curêndŭ comitele Bethlen, că Ardélulŭ nu mai esistă politicesce, că esista numai miseria ardelenéscă și acésta nu mai este permisŭ a se glorifica cu colorile vechĭ ardelenescĭ.

Ne putemŭ însĕ ușorŭ esplica de ce d-lŭ Tisza s'a feritŭ de a da lucrului adevĕratulŭ sĕu înțelesŭ oprindŭ purtarea colorilorŭ ardelenescĭ. Mai întâiŭ trebuia sĕ se aducă pentru acésta o lege deosebită deórece art. de lege XXI din 1848 nu se estinde și asupra Transilvaniei, apoi nu putea sĕ-i convină ministrului de a pune la ordinea ḍilei cestiunea transilvană prin ordonanța sa.

Dér ceea ce a voitŭ sĕ evite ministrulŭ, facŭ acum cu prisosŭ fișpanii și solgăbirĕii lui prin acusațiunile și prigonirile lorŭ.

Acesta este, afară de sentințele condamnatóre, carĭ producŭ atâta amărăciune în poporŭ, resultatulŭ desŭ memoratei ordonanțe a domnului Tisza.

(Unŭ articulŭ finalŭ va urma.)

Pactulŭ austro-ungarŭ.

Se scie că guvernulŭ austriacŭ încunosciințase pe celŭ ungurescŭ despre modificările făcute de Reichsrathulŭ austriacŭ în proiectulŭ de tarifŭ vamalŭ. Acum a trimesŭ guvernulŭ ungurescŭ respunsulŭ sĕu la Viena. Acestŭ rĕspunsŭ respinge orĭce tractare meritorică a obiectului și se mărginesce a constata, că guvernulŭ din Peșta îșĭ manține punctulŭ sĕu de vedere principiarŭ ca mai nainte; întru câtŭ însĕ guvernulŭ austriacŭ arŭ stărui sĕ se facă tractărĭ nouĕ, cei din Peșta dorescŭ ca consultările sĕ încépă în a doua jumĕtate a lunei Augustŭ.

După cum spune »P. Lloyd«, cercurile dătătóre de tonŭ din Pesta nu voesce guvernulŭ ungurescŭ sĕ complice situațiunea guvernului austriacŭ. Cu tóte astea taxa vamală de 2 fl. pe petroleu, stabilită de cei din Viena, nu o póte primi. Dér chiarŭ décă ar fi sĕ priméscă o taxă órecare, atuncĭ ar face-o acésta în schimbulŭ unorŭ compensațiunĭ potrivite. Astfelŭ stă afacerea. Decă pactulŭ nu s'a încheiatŭ până acum, de vină suntŭ cei din Viena, ḍice fóia de mai susŭ, și guvernulŭ ungurescŭ n'are nicĭ o causă d'a ... lui făcêndŭ jertfe marĭ. Remâne sĕ ... nulŭ austriacŭ și sĕ grăbéscă a in... că elŭ e mai multŭ interesatŭ în ca...

Naționalitățile în Austro-...

Cetimŭ în ḍiarulŭ „Le Tem...

Lupta naționalităților continuă ... verse incidente și ia, mai cu sémă în ... și Germanii se incolțescŭ d'aprope, o in... Cu tótă opunerea autorităților, elemen... ale poporațiunii se coaliséză sub diverse forme și ... sĕ realiseze în parte împărțéla Boemiei între cele două rase carĭ o locuescŭ, împărțélă care, după cum se scie, face parte din programa stângei înaintate din Parlamentulŭ din Viena.

Membrii germanĭ din consiliulŭ de agricultură pentru Boemia, dându-șĭ acum câtva timpŭ dimisiunile și guvernulŭ refusândŭ d'a despărți în două acéstă adunare, proprietarii funciarĭ cei marĭ de limba germană au fundatŭ o uniune centrală a asociațiunilorŭ agricole de naționalitatea lorŭ, care sĕ vegheze asupra intereselorŭ lorŭ fără a cere statului ajutóre. Acéstă uniune dispune deja de mijlóce fórte marĭ și numĕră mulți aderen... Agricultorii cehĭ și germanĭ au încetatŭ în faptŭ d'a m... avé aceeașĭ administrațiune.

Lucrătorii germanĭ din Praga au fundatŭ la rên... dulŭ lorŭ o asociațiune particulară, care numĕra acum duoi anĭ numai 43 membri, și care are astăḍĭ 3200. Acéstă asociațiune organiséză esposițiunĭ industriale; cea din anulŭ acesta a fostŭ deschisă într'unŭ modŭ îndestulŭ de strălucitŭ, desi autoritățile interḍiseseră comitetului d'a decora edificiulŭ în care se află, pentru cuvêntulŭ, că jumĕtate din drapelele ce erau sĕ fiă întrebuințate în scopulŭ acesta aveu vechile colorĭ germane: roșu, negru și galbenŭ. Acum câteva ḍile, a mai opritŭ acéstă asociațiune d'a organisa orĭce solemnitate pentru înaugurarea, în gradina sa privată, a unei statue a împĕratului Iosifŭ II, suveranulŭ liberalŭ și germanofilŭ pentru care partida germană are unŭ adevĕratŭ cultŭ.

Aceste fapte, la carĭ trebue a mai adăoga și activitatea asociațiunii scolare germane din Boemia, precum și ceremoniile făcute cu ocasiunea înaugurării statuei poetului Anastasiu Grünn, la Leybach, arată că partida germană se apĕră din tóte puterile în contra Slavilorŭ, în întréga monarchiă. Austria este încă departe d'a înfățișa spectacolulŭ unirei ș'alŭ concordiei pe care îlŭ recomandă devisa Habsburgilorŭ: »Viribus unitis“, atâtŭ în Cisleitania, câtŭ și în Transilvania, unde *Ungurii nu potŭ sĕ »maghiariseze“ nicĭ pe Românĭ, nicĭ pe Sasii din Transilvania.*

Politica Rusiei.

Ḍiarului „Neue Freie Presse“ i se comunică din Petersburgŭ următórele:

Unele ḍiare rusescĭ comentéză hotărîrea luată în modulŭ următorŭ:

Incorporarea Bosniei și Herțegovinei de către Austro-Ungaria nu mai póte fi pusă la îndoială, precum nu mai póte fi îndoiosŭ că Rusia se va mai încerca d'a împedica acéstă încorporare. De aceea cabinetulŭ din Petersburgŭ, pentru ca sĕ nu mai întêmpine nicĭ o resistență, s'a grăbitŭ sĕ înlăture o disposițiune din tratatŭ care nu este de locŭ favorabilă Rusiei. Rusia și de acum înainte, fără sĕ se gândéscă la resbelŭ, va căuta sĕ se despăgubéscă, câtŭ numai îi va fi posibilŭ, pentru perderea influinței sale în Bulgaria și pentru anecsarea provinciilorŭ ocupate de către Austro-Ungaria.

Memoriulŭ bosniaco-erțegovineanŭ.

(Fine.)

O minune! Suntemŭ competențĭ a plăti impositele și nu suntemŭ competenți sĕ cunóscemŭ pe funcționarii

cei rĕi și sĕ-i înlocuimŭ! Suntemŭ competenți a umplé buzunarulŭ și stomachulŭ Austriei, și nu suntemŭ competențĭ sĕ ne promulgămŭ legĭ potrivite cu trebuințele și spiritulŭ provinciilorŭ nóstre și cu cerințele seculului XIX!

Libertatea pressei, libertatea întrunirilorŭ și de asociațiune suntŭ celŭ mai bunŭ lucru pentru desvoltarea intelectuală a poporului; séu pentru a ḑice mai bine, acestea suntŭ arterele civilisațiunei. Aceea ce ochii suntŭ la omŭ, libertatea pressei e pentru unŭ poporŭ. Acéstă lumină sacră a libertăței spiritului umanŭ, nu numai că a fostŭ depărtată din Bosnia și Herțegovina de către Austria, dér ea a fostŭ stinsă cu desăvêrșire, pe când, după cum se scie de tótă lumea, ocupațiunea despotică a Rusiei a adusŭ și lăsatŭ în Bulgaria și în Rumelia orientală libertatea pressei, a întrunirilorŭ și a asociațiunei.

Statistica este o sciință fórte importantă. Ea ne spune, că în anulŭ 1882 și 1883 se aflau 995,000 de locuitori în Rumelia orientală și că în anii aceștia au numĕratŭ 9[illegible] șcóle primare pentru băeți, și 8 pentru [illegible] reale pentru băețĭ și douĕ pentru [illegible] primare au avutŭ 4350 de elevĭ. [illegible] fostŭ în regatulŭ Croato-Slavonianŭ [illegible] și au avutŭ 9 gimnasii, o școlă reală, [illegible] asie reale etc. etc. și în tóte aceste [illegible] elevĭ. Se scie, că Rumelia orientală este [illegible] ată, de câtva timpŭ, de elevĭ și ofi- [illegible] ția și Slavonia acéstă nobilă încercare [illegible] elevilorŭ și oficerilorŭ austriacĭ.

[illegible] comparațiunĭ nu tindemŭ a lăuda re- [illegible] ă alŭ Rusiei și nicĭ nu dorimŭ ca sĕ [illegible] devenindŭ justiția Coranului turcescŭ. Rĕmână [illegible] în pacea uitărei adêncĭ. Voimŭ numai sĕ demonstrămŭ, că libertatea dată de Austro-Ungaria e mai rea decâtŭ sclăvia turcéscă și că Austria cu organisațiunea sa biurocratică și aristocratică, cu intrigile iesuițilorŭ și spionilorŭ sĕi, nu e démnă a organisa, a libera séu a face sĕ prospere popórele din Orientŭ, care aspiră la democrație și luptă pentru progresŭ.

Óre acéstă putere póte ea libera pe cineva și sĕ-lŭ facă sĕ prospere, când chiar statistica ei ne arată, că în 1870 a avutŭ 6119 casurĭ de esecuțiunĭ silite pentru a incassa dările și în 1881 a avutŭ 12,455 casurĭ asemenĭ, prin mijloculŭ cărora a făcutŭ sĕ intre cu forța [illegible]in ajutorulŭ gendarmilorŭ și alŭ baionetelorŭ tocmai [illegible],230,000 fl. în casa statului? Totŭ statisticulŭ Alfred [illegible]ceni jun. ne spune, că în 1873 au fostŭ în Austria [illegible]84,754 săracĭ, carĭ au trăitŭ din mila publică și în 1882 acestŭ numĕrŭ a crescutŭ la cifra de 242,890. In 1877 ea a avutŭ 378,744 condamnațĭ și în 1881 acestŭ numĕrŭ a atinsŭ cifra de 437,720. Admirabilŭ progresŭ!

Ințeleptŭ și dreptŭ e a se numi și manținé prin forță unŭ falitŭ în calitate de tutore alŭ unui poporŭ tînĕrŭ și plinŭ de energiă? Raționabilŭ este a se încredința liberarea și organisarea unui poporŭ, unei țĕrĭ, séu unui statŭ, care și-a petrecutŭ timpulŭ recompensândŭ pe iesuițĭ, urgisitĭ de tótă lumea, distrugêndŭ alte națiunĭ luându-le pămênturile? Archivele militare spunŭ acésta, afirmândŭ, că în timpulŭ acestorŭ 378 anĭ din urmă, Austria a avutŭ 6889 de rĕsbóie cu diferite popóre și cu vecinii ei.

Ni se va ḑice, că multe din aceste mĕsurĭ se iau și la alte popóre civilisate. E nedemnŭ însĕ de sciința și desvoltarea istoriei a da unei națiunĭ, de curêndŭ emancipate, organisațiunea unui statŭ aristocraticŭ și biurocraticŭ în culmea decădinței și mai cu sémă o organisațiune ca cea a imperiului austriacŭ.

Memoriulŭ face apelŭ la puterĭ, ca sĕ scape Bosnia și Herțegovina de ocupațiunea austriacă, devenindŭ aceste provincii împreună cu departamentulŭ Novi-Bazar unŭ statŭ autonomŭ și liberŭ, cum era Rumelia orientală. Apoi continuă:

Toțĭ aceia, carĭ au luatŭ parte la insurecțiunea din 75 au câștigatŭ câte ceva, și încă și acei carĭ n'au luatŭ parte au obținutŭ beneficii. Și noi, carĭ amŭ fostŭ instigatorii și întâii a face acéstă insurecțiune, carĭ amŭ adusŭ resbelulŭ din 1877, nu numai că n'amŭ profitatŭ de nimicŭ, dér ni s'a impusŭ și ocupațiunea omorîtóre și iesuitică a Austriei; și astfelŭ amŭ devenitŭ podulŭ pe d'asupra căruia Austria speră a se întinde până la Salonicŭ pentru a face fericirea frațilorŭ noștri Sêrbĭ, Bulgarĭ, Grecĭ, Albanesĭ și Coțo-vlahĭ (românĭ) cu carneficii, iesuiții și esploatatorii sĕi.

Décă în alŭ 19-lea secolŭ vocea dreptății și a libertății mai e încă stimată, décă cineva voiesce ca la noi sĕ domnéscă pacea și ca poporulŭ sĕ progreseze, trebue a se asculta atuncĭ drépta nóstră rugăciune și a ni se da sprijinulŭ. Mai târḑiu, sub unŭ regimŭ autonomŭ, poporulŭ va hotărî, printr'unŭ plebiscitŭ, până la ce punctŭ trebue sĕ fiă unită Bosnia și Herțegovina. Propunemŭ acésta, pentrucă înțelegemŭ neplăcuta noutate că Austria voiesce, coste orĭ câtŭ arŭ costa, sĕ anecseze Bosnia și Herțegovina și astfelŭ precum amŭ spus'o sĕ'șĭ deschidă calea la Salonicŭ.

Décă s'ar face acestŭ plebiscitŭ acum, după cum este vorba, acestŭ plebiscitŭ nu va avea un resultatŭ favorabilŭ pentru poporŭ pe câtŭ timpŭ va fi condusŭ de Austria cu gendarmii, soldații, călăii, spionii iesuiții și funcționarii sĕi. Aceste legiunĭ de ómenĭ plătițĭ de Austria vorŭ înșela pe poporŭ și'lŭ vorŭ aduce sĕ voteze în profitulŭ lorŭ. Poporulŭ nostru s'ar uni mai ușorŭ cu Turcii decâtŭ cu Austria, căcĭ décă Turcia este brutală și necivilisată, ea nu e atâtŭ de falșe, atâtŭ de nedréptă și atâtŭ de infectată de veninulŭ biurocraticŭ ca Austria.

Odată d-lŭ Gladstone a ḑisŭ, că în nicĭ o parte a globului, pe care trăimŭ, Austria n'a fostŭ în stare sĕ facă vr'unŭ bine

Memoriulŭ încheiă apelândŭ încă odată la puterĭ, că sĕ intervină pentru Bosnia și Herțegovina, făcêndŭ unŭ sacrificiu pentru causa dreptății și libertății, a progresului și civilisațiunei, a păcii generale și solidarității internaționale.

SCIRILE ḐILEI.

Diarulŭ maghiarŭ guvernamentalŭ »Pécs“ scrie, că locotenentulŭ în reservă *Herbert*, care actualminte este subnotarulŭ orașului Pécs, audindŭ că cu ocasiunea demonstrațielorŭ contra lui Iansky, unŭ altŭ ofițerŭ în activitate, locotenentulŭ *Christen*, din regimentulŭ 52, a înjuratŭ pe Maghiarĭ, în semnŭ de rĕsbunare, s'a esprimatŭ în presența acestuia cu privire la ofițerii din armata comună, că: »unŭ oficerŭ ca acela, care trăesce aicĭ și insultă pe Maghiarĭ, ar trebui alungatŭ cu biciulŭ afară din țéră.“ Pentru aceste vorbe Christen l'a acusatŭ pe Herbert la comanda militară; acesta însĕ n'a voitŭ sĕ se presinte la judecată, și a negatŭ competința forului militarŭ sub pretestŭ, că astfelŭ de cause se țină de legea civilă. Urmarea a fostŭ, că Herbert fŭ ștersŭ din lista oficerilorŭ. In incidentulŭ acesta privescŭ ḑiarele unguresci unŭ mare »scandalŭ militarŭ.“ — Incepŭ a se ivi floricelele demonstrațiunilorŭ din Peșta.

—x—

La petrecerea de véră, arangiată de *studenții universitarĭ din Aradŭ*, n'a luatŭ parte nicĭ unŭ singurŭ ofițerŭ. Casulŭ acesta, neobicînuitŭ până acum, a făcut mare impresiune asupra Maghiarilorŭ. Causa se ḑice, că ar fi demonstrațiile contra lui Jansky, la carĭ și studenții universitarĭ au luatŭ parte.

—x—

Din causă că în biserica rom. cat. din *Arad*ŭ este obiceiulŭ de a se ținé în fiăcare Dumineca și sĕrbătóre predicele urmate după săvêrșirea serviciului divinŭ în limba germană, și totŭ în limba germană se cânta și psalmii obicînuițĭ la vecerniă, advocatulŭ Arkay Kalman, care este totodată și deputatulŭ orașului, a propusŭ corporațiunei orășenescĭ, ca sĕ provóce episcopia din Timișóra, ca *esclusivŭ numai în limba unguréscă* sĕ se esecute cântările și cuvêntările sacre din biserică. Vestea acésta o anunță ḑiarele unguresci sub titlulŭ „maghiarisarea Aradului.“ — Noi ḑicemŭ: cu unŭ fiasco mai multŭ în analele maghiarisării!

—x—

Esamenele de cualificațiune învĕțătorescĭ ale învĕțătorilorŭ românĭ gr. or. din Transilvania s'au începutŭ Marțĭ în 1/13 a l. c. în Sibiiu. Numĕrulŭ celorŭ ce au concuratŭ și s'au presentatŭ în ĕstŭ anŭ la acestŭ esamenŭ este mai mare, ca în orĭcare anŭ de până acum, fiindŭ de 142. Marțĭ a fostŭ esamenulŭ scripturisticŭ. Tema română a fostŭ: „Cum trebue sĕ fie învĕțătorulŭ bunŭ? (Insușirile lui).« Din limba maghiară s'a datŭ temă liberă de conceptŭ în unguresce. Mercurĭ s'a începutŭ esamenulŭ oralŭ, spune „Telegrafulŭ Românŭ.“

—x—

Ministrulŭ de interne unguréscŭ a interḑisŭ debitulŭ postalŭ pentru teritoriulŭ corónei unguresci ḑiarului italianŭ, „L'Eco dell' Alpe Giulia, ce apare în Milanŭ, sub pretestŭ că ar profesa principii irredentiste.

—x—

Cetimŭ în „Telegrafulŭ:« O noutate frumósă. Domnulŭ N. Slivicĭ, unulŭ din comercianții de frunte giurgiuvenĭ, a instalatŭ în comuna Stoenescĭ, 10 chilometri depărtare de orașulŭ Baracalŭ, o *fabrică de cherestea* cu aburĭ, care se aprovisionéză cu lemne brute de bradŭ din munții Vêlcei și pe carĭ le cobóră prin plute pe apa Oltului până la fabrică. Ecă încă o fabrică română

FOILETONU.

Balade poporale române.

Din giurulŭ Năsĕudului.
Adunate de **Iuliu Bugnariu**.

I.

Nevesténca.

A făcutŭ mama făcutŭ
Unŭ pruncuțŭ de sîrŭ mai micŭ;
Vinerĭ séra l'a făcutŭ,
Sâmbătă l'a botezatŭ,
Dumineca l'a 'nsuratŭ,
Lunĭ la óste l'a plecatŭ,
Și atuncĭ așa 'mĭ ḑicea:
— „Măiculițo, dulcea mea,
Ține-mĭ nevésta frumósă
Cu ce ai mai scumpŭ în casă:
Totŭ cu turte și cu vinŭ,
Dóră șéde până vinŭ!«
Maicăsa-i făgăduea,
Păn' ce 'n codru s'afunda,
Apoi acasă 'ntornà
Și din gură cuvêntà:
— „Vino tu noră cu mine
Sĕ 'ți arĕtŭ chiliile,
Sĕ veḑĭ, ce-i în dênsele,
Că io mĕ temŭ c'oiu murì,
Slugile te-orŭ celui!«

***

Nevesténca o ascultà
Și sócră sa o băgà
Intr'o cas' afurisită
De optŭ anĭ necurățită,
De sóre nestrăbătută
Și de focŭ neîncălḑită.
Ea acolo suspina,
Lui Dumneḑeu sĕ ruga:
— »Poruncesce, Dómne sfinte,
Dómne sfinte și părinte,
Sĕ se 'mpace împĕratulŭ
Și ér sĕ 'mĭ vină bărbatulŭ;
Căcĭ acuma m'am urîtŭ
De cântecul brósceilorŭ,
De șiuerulŭ șerpilorŭ,
De rĕcéla pietrilorŭ!«

***

Nicĭ anulŭ că nu trecea
Și bărbatulŭ îi venea,
Dér nevésta nu 'șĭ găsea
Și din graiu așa ḑicea:
— »Măiculițo, dulcea mea,
Unde 'mĭ este nevasta?
Orĭ nu i-ai datŭ ce-am ḑisŭ eu,
De m'a urîtŭ așa rĕu?«
— »Dragulŭ mamii, fiu doritŭ,
Nevasta ta a muritŭ,
Când tu de acas-ai pornitŭ,
Și numai de dorulŭ tĕu
Am băgat'o 'n coperșeu!« *)
— „Măiculițo, dulcea mea,
Vinŭ arată'mĭ tu grópa,
Ca sĕ 'mĭ stîmpĕrŭ inima;
Vinŭ arată-mĭ mormêntulŭ,
Ca sĕ 'mĭ stîmpĕrŭ sufletulŭ!“
Maică-sa îlŭ amăgia
Și din graiu așa ḑicea:
— »Dragulŭ mamii, fiu doritŭ,
Grópa e greu de găsitŭ,
Că de când ea a muritŭ
Érbă verde-a rĕsăritŭ!
Și grópa s'a păjiștitŭ,
Și de când o-am îngropatŭ,
Grópa i s'a așeḑatŭ,
Nu-i nădejde de aflatŭ.«

***

Elŭ afară că 'mĭ eșea
Și p'acolo se plimba
Și-i audea gurița,
Cum plângea, se dăolia,
Lui Dumneḑeu se ruga:
— „Poruncesce, Dómne sfinte,
Dómne sfinte și părinte,
Sĕ se 'mpace împĕratulŭ
Și ér sĕ 'mĭ vină bărbatulŭ;
Căcĭ acuma m'am urîtŭ
De cântecul brósceilorŭ,
De șuerulŭ șerpilorŭ,
De rĕcéla pietrilorŭ!«

***

Elŭ în casă se băgà,
Către mă-sa cuvêntà:
— „Dă-mĭ, măicuțo, cheile
Sĕ descuiu chiliile,
Sĕ vĕdŭ, ce-i în dênsele?
Că tu ai făcutŭ așa
De mĭ-aĭ închisŭ nevasta!«
— „Dragulŭ mamii ți le-așŭ da,
Dér m'am dusŭ până la rîu,
Cheile mĭ-au fostŭ la brêu
Și le-am scăpătatŭ în rîu.

***

Elŭ ómenĭ că și-a năimitŭ
Și rîulŭ mi l'au stîrpitŭ,
Dér cheile n'au găsitŭ.

***

Vĕḑêndŭ, că mă-sa minteșce
Și cheile nu găseșce,
Acasă s'a înturnatŭ,
P'unŭ calŭ roibŭ a 'ncălecatŭ
Și la faurŭ s'a căratŭ.
— »Faurŭ, faurŭ meșterŭ mare,
Scóte-mĕ din supĕrare,
Și 'mĭ gată cheițele,
Că-țĭ dau banĭ cu cupele;
Că ia! mama ce-a lucratŭ,
De când la óste-am plecatŭ:
Mĭ-a închisŭ nevésta mea
In chilia d'a noua!“

***

Nicĭ cuvêntulŭ nu 'șĭ sfirșea,
Faurulŭ chei îi gătia,
Și apoi acasă 'ntorcea,
Ușile le descuia,
Și 'ntr'o cas'afurisită,
De optŭ anĭ necurățită,
De sóre nestrăbătută
Și de focŭ neîncălḑită,
Șĭ-a găsitŭ nevésta sa
Uscată, ca iedera,
Și slabă, ca mușcele
Colea primăverile.
Elŭ în brațe o-a luatŭ
Și în casă o-a băgatŭ
Și totŭ mestecatŭ i-a datŭ;
Și numai că trimetea:
Șépte cărțĭ
In șépte părțĭ,
Ca sĕ scie împĕratulŭ
Patima, ce-a pătimitŭ
Și mă-sa ce-a isprăvitŭ.

***

Multă vreme nu trecea
Și toțĭ domnii se strîngea
Și legile le făcea:
Cum pe mă-sa s'o omóre?
Sĕ o 'mpușce orĭ s'o lege?
Orĭ in temniță s'o bage?
Dér nevasta, îngerŭ blândŭ,
Ḑise cu alŭ sĕu cuvêntŭ:
— »Domnilorŭ,
Cinstițilorŭ,
Și cinstițĭ de Dumneḑeu
Și voiu mai cinsti și eu,
De 'mpușcatŭ n'o împușcațĭ,
In temniță n'o băgațĭ,
Mérgă 'n lume și sĕ țiă,
Mie sócră sĕ nu 'mĭ fiă;
Mérgă 'n lume și trăéscă,
Mie sĕ nu'mĭ poruncéscă!«

---

*) Cosciugŭ.

care va aduce multă înlesnire cumpĕrătorilorŭ de cherestea și multŭ serviciu ţĕrei prin sporulŭ sĕu!

—x—

Petrecere socială cu danţŭ se va aranja în favorulŭ „Associaţiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului românŭ“ și a scólei române gr. cat. din *Ciachi-Gârbĕu* la 1 Augustŭ st. n. 1886 în Ciachi-Gârbĕu, cu ocasiunea adunării generale anuală a Despărţĕmêntului XII (Deeșiu) a Associaţiunei transilvane, ce se va ţinĕ acolo. Preţulŭ de intrare: pentru familiă 1 fl., pentru singuraticĭ 40 cr. Suprasolvirĭ se vorŭ primi cu mulţămită și se vorŭ chita prin ḑiare. De cuartire îndestulitóre s'a îngriji comitetulŭ, ér de viptuale au a se îngriji respectivele p. t. familii.

—x—

Emigrarea Evreilorŭ la America continuă în fiecare Marţĭ și Vineri; Marţĭ diminéţa au plecatŭ din Iașĭ vre-o 80, ér Marţĭ séra vre-o 40, ḑice „Liberalulŭ«.

—x—

»Românulŭ« află, că d. Alecu Jora a avutŭ la secera rapiţei unŭ numĕrŭ de vr'o 40 Evrei, și că ar fi fostŭ fórte mulţămitŭ de purtarea lorŭ. Asemenea și d. Lupu Bogdanŭ a angajatŭ pentru moriscă vr'o 24 și este dispusŭ a angaja unŭ numĕrŭ mai mare pentru seceră. Sĕraca nevoiă.... cum deștéptă pe omŭ!

„Daco-românismŭ“

Sub titlulŭ acesta *„mai mulţĭ Maghiarĭ din Somcuta“* publică unŭ înverșunatŭ protestŭ contra colorilorŭ românescĭ, în care se ḑice, că cu ocasiunea sânţirei bisericei românescĭ din Pribecfalĕu, ce s'a sĕvĕrșitŭ la 11 Iulie a. c. episcopulŭ românŭ alŭ Gherlei Ioanŭ Szabo, care încă a luatŭ parte la acea festivitate, la reîntórcere fù petrecutŭ până la Șomcuta mare de o cétă de călăreţĭ, carĭ purtau stindarde în colorile românescĭ roșiu-vênĕtŭ.

„Așa se vede — ḑicŭ scriitorii acestui protestŭ — că arangiatorii festivităţii n'au prea băgatŭ în sémă avertismentulŭ subjudelui cercualŭ Ioanŭ Belbe și ale solgăbirĕului Paulŭ Dragoșŭ, ca sĕ se păzéscă de orĭ ce demonstraţii contra statului, pentrucă acestea ar puté sĕ fiă supĕrăcióse nu numai pentru Teleki-escĭ, carĭ încă au fostŭ de faţă, dér ar fi fatale chiar și pentru ei înșiși, pentru arangiatorii festivităţii.

In mânia tuturorŭ acestorŭ ameninţărĭ, nu s'a pututŭ vedé nicĭ măcarŭ unŭ singurŭ tricolorŭ unguresc, ci numai colorile lorŭ roșu și vênĕtŭ, adecă numai stindarde naţionale românescĭ,*) ceea ce a produsŭ mare neplăcere între locuitorii maghiarĭ. — Noi, carĭ tocmai din acestŭ motivŭ n'amŭ luatŭ parte la conductulŭ solemnŭ, în interesulŭ statului unguresc protestămŭ cu seriositate în contra acestei întrebuinţărĭ demonstrative a stindardelorŭ *străine* românescĭ, și nu pregetămŭ cu acéstă ocasiune a recomanda Șomcuţa mare, acestŭ micŭ Bucurescĭ, atenţiunei cercurilorŭ competente și bunilorŭ patrioţĭ". —Protestulŭ s'a trimisŭ spre publicare deodată la două ḑiare: »Ellenzek« și „Nagybanya és Vidéke“.

Reteagŭ, 1/13 Iuliu 1886.

(Âmblarea vremei. Têrgulŭ Reteagului. Siguranţa publică în comitatulŭ Solnocŭ-Dobeca. Ḑiarele române).

Cu tóte ploile, carĭ parŭ ași fi pusŭ în gândŭ sĕ nu ne mai slăbéscă, pe aci ómenii suntŭ cea mai mare parte gata cu săpatulŭ cucuruzului; seceratulŭ a începutŭ, holdele suntŭ bunișóre, ér cucuruzele promitŭ multŭ.

Erĭ s'a finitŭ têrgulŭ celŭ mare aci, numitŭ têrgulŭ Sân-Petriului. Pre lângă tótă vremea schimbăciósă și puţinŭ favoritóre têrgarilorŭ, pe lângă tóte că ţerenii noștri suntŭ atâtŭ de ocupaţĭ cu lucrarea pămêntului, têrgulŭ fù bine frecventatŭ. S'au făcutŭ peste 1,200 ţidule de vite. Cu tóte aceste têrgulŭ din éstŭ anŭ fù fórte slabŭ pe lângă cele din anii trecuţĭ; mai acu-șŭ 10—15 anĭ erau la têrgulŭ acesta câte 30 și mai multe carĕ cu lână și cașŭ de pe Câmpiă. Acum? abia 4 carĕ cu astfelŭ de negoţŭ; semnŭ că și Câmpenii noștri au sĕrăcitŭ, nu mai potŭ ţinĕ oi ca mai înainte.

Dealtmintrelea pe aci se rentéză sĕ fiă omulŭ »domn“, căci ca domnŭ are multe și neţermurite drepturĭ. De exemplu: In comuna vecină Giurgescĭ este unŭ notarŭ de cercŭ, Weintraub Rudolf, și e atâtŭ de desterŭ în conducerea oficiului sĕu, încâtŭ e în stare sĕ schilăvéscă ómenĭ, fără de a i se atinge unŭ pĕrŭ din capŭ pentru îndrăsnélă. Elŭ se puse mai astă érnă și bătù pe antecesorele sĕu Teodorŭ Popŭ până-lŭ duseră cu lepedeulŭ acasă, și de acolo în spitalŭ, unde numai în 2 lunĭ lŭ putură face capabilŭ de a se mișca pe picĭórele propri, rĕmânêndŭ de o mână schilavŭ pe viéţă. Și credeţĭ că eroulŭ notarŭ, tăiatŭ împrejurŭ și strănepotŭ lui Chore, Dathan și Aviron, dórŭ ar fi deţinutŭ în vre-o temniţă, orĭ casă de smintiţĭ, ca sĕ nu mai aibă gustulŭ de a schilăvĭ ómenĭ? Ferescĕ Dómne! Elŭ e notarŭ după tóte regulele constituţiunei, umblă liberŭ, și numai dela elŭ depinde: sĕ mai schilăvéscă pe cineva orĭ ba? Am înţelesŭ că judecata le umblă și că elŭ ar voi sĕ plătéscă lui Teodorŭ Popŭ banĭ, ca sĕ şĭ retragă pîra. Lumea e fórte curiósă sĕ scie, ce se va mai alege și din una ca acésta?

Dér îșĭ stêmpĕră încâtva curiositatea, după ce scie unŭ lucru nu mai puţinŭ interesantŭ; unŭ lócuitorŭ din Reteagŭ *Pișta*, a împușcatŭ din chiarŭ seninŭ pe *Iónŭ Danciu*, totŭ din Reteagŭ, fără de a fi avutŭ baremĭ celŭ mai micŭ motivŭ. E dreptŭ că Ioanŭ Danciu nu a murîtŭ de pușcătură, mulţămită naturei sale tarĭ și medicilorŭ spitalului din Deșiu, dér a avutŭ sĕ sufere durerĭ marĭ și sĕ plătéscă spesele spitalului, medicinei și doctorilorŭ; ér pușcașulŭ Pișta? elŭ mai póte pușca și în alţĭ Românĭ că nu a suferitŭ chiarŭ nimicŭ, nicĭ închisóre, nicĭ pedépsă bănéscă: Apoi nu e de trăitŭ pe aci?

De altcum, ce sĕ ḑicemŭ, nu trebue sĕ ne mirămŭ de unele ca acestea, că trăimŭ numai în anulŭ domnului 1886, când pentru inteliginţa de pe aicĭ încă nu e inventată arta lui Guttenberg, celŭ puţinŭ *la ḑiarele române pe aci nu e aplicată*, și de e inventată, aceea o sciu numai din „Magyar Állam«, ce se dă pe intenţiunĭ neintenţionate. N'ai vedé foi românescĭ sĕ daĭ brânză de iepure, căcĭ, cum se vedeţĭ d-vóstră, bagsémă gazetarii românĭ nu le dau pe ciupercĭ, ér banĭ nu se îndură domnii inteligenţĭ sĕ dea, căcĭ au ce face cu ei, și dór nu-ĭ vorŭ mai da și pe gazeturĭ. Nicĭ că li se póte pretinde, că totŭ nu arŭ afla ei acolo ce află în »Magyar Allam“, și în școlele cele multe prin carĭ au trecutŭ au învĕţatŭ ei mai multŭ dórŭ de câtŭ ar puté învĕţa din unŭ bietŭ ḑiarŭ românescŭ — așa cetescŭ din stele

Foi orĭ foiţe românescĭ au pe aci numai inteliginţii cu mai puţină învĕţătură, ér cei cu potŭ căpĕta „Magyar Allam«-ulŭ pe intenţiunĭ se ţinŭ de elŭ cu tóte puterile. Apoi nu progresămŭ? Câţĭ abonaţĭ aveţĭ pe aicĭ? că alte foi românescĭ nu suntŭ decâtŭ a unui dascalŭ și „Gazeta Transilvaniei« vine la unŭ preotŭ; mai dubitéză lumea că progresămŭ? *I. P. R.*

B.-Comloșiu, în Iuniu 1886.*)

Concertŭ. Călĕtorindŭ în Bănatŭ, fuseiu norocosŭ de a ajunge în comuna Bănatŭ-Comloșiu tocmai în ḑiua sântelorŭ Rusalii, în care ḑi împreună cu familia mea asistaiu la sânta liturghiă pontificată de zelosulŭ preotŭ George Bălanŭ și ascultaiu cu deplină plăcere cântările cele dulci bisericeșcĭ ale ritului nostru românŭ, esecutate de corulŭ plugarilorŭ din Bănatŭ-Comloșiu sub conducerea bravului învĕţătorŭ Iuliu Vuia, care deși numai de vr'o 4 lunĭ înfiinţatŭ, totușĭ prin strădania d-lui învĕţătorŭ Iuliu Vuia a făcutŭ unŭ sporŭ prea îndestulătorŭ.

Am asistatŭ apoi la Concertulŭ plugarilorŭ românĭ din B.-Comloșiu, ca sĕ-mĭ mai astêmpĕrŭ și eu dorulŭ de cântece și declamaţiunĭ române, deórece timpulŭ acesta vitregŭ m'a aruncatŭ într'unŭ locŭ, unde nu auḑimŭ dulcile cântece române.

Concertulŭ a avutŭ următorulŭ programŭ: 1. Humpelŭ „Ḑiua triumfală“ cuartetŭ, de corulŭ plugarilorŭ. 2. »Simţĕmêntŭ,« solo, de d-șóra I. Iancoviciu. 3. I. Iancovescu „Trecerea Dunării,« poesiă declam. de V. Stanciu. 4. Bosca I. „Cată frunda,“ solo, de d-na E. Vuia. 5. Brendus: „Cu dorŭ,“ cuartetŭ, de corulŭ plugarilorŭ. 6. „Adio la Carpaţĭ,« solo. 7. I. Popfiu, »Stefanŭ celŭ mare și mama lui,« poesiă declamată de d-șóra I. Iancoviciu. 8. C. Porumbescu »Hora Sinaii,« cuartetŭ. 9. „Incă odată«, solo, de d-na E. Vuia 10. I. Grozescu, »Floria lui Petacŭ,“ poesiă declam. de V. Cumpănașŭ. 11. I. Braleanŭ, „Domnulŭ Tudorŭ,“ solo, de I. Popescu. 12. „Marșulŭ armatei române“, cuartetŭ.

Sala era plină și îndesată de publicŭ, încâtŭ nu mai încăpea, inteliginţa și plugarii ședeau la olaltă, vĕḑurămŭ întreaga inteliginţă germană din B. Comloșiu; inteliginţa română din B. Comloșiu a luatŭ tótă parte la concertŭ afară de unulŭ — nu-lŭ amintescŭ — durere că și aicea cum mi s'a spusŭ sa'u încuibatŭ intrigile, pentru că în comuna B. Comloșiu suntŭ Românĭ de ambele confesiunĭ. Óre conducĕtorii acestui poporŭ frumosŭ, curatŭ și inteligentŭ din B. Comloșiu nu sciu că nu trebue sĕ facă osebire între Românii gr. cat. și gr. orientalĭ, pentru că numai uniţĭ putemŭ sĕ ne apĕrămŭ contra asupritorilorŭ?

Pe galeria salei nu mai încăpeau plugari românĭ, de mulţĭ ce veniseră

Acésta dovedesce o viă interesare, care face onóre Românilorŭ din Comloșiu, déră și conducĕtorului lorŭ, d-lŭ învĕţătorŭ Iuliu Vuia, care prin zelulŭ lui celŭ neobositŭ a pututŭ face atâta progresŭ între poporulŭ plugarŭ din B. Comloșiu. La esecutarea programei d-na E. Vuia și d-șóra I. Iancoviciu au seceratŭ cu plăcuta lorŭ voce aplause sgomotóse și repetate. Asemenea s'a destinsŭ ca solistŭ și tînĕrulŭ plugarŭ I. Popescu, ér în declamaţiă d-lŭ învĕţătorŭ V. Stanciu și plugarulu V. Cumpănașŭ. In fine trebue sĕ amintescŭ că corulŭ mixtŭ de vr'o 60 de persóne, sub conducerea d-lui învĕţătorŭ I. Vuia, nu a lăsatŭ nimicŭ de doritŭ.

După concertŭ a începutŭ petrecerea de danţŭ și celŭ dintâiu jocŭ a fostŭ „Ardeléna«, la care sĕ fi vĕḑutŭ cum sălta plugarulŭ cu D-șórele! Vestmintele române încă n'au lipsitŭ. D-na E. Vuia, învĕţătorésa, și d-na I. Suciu, notărășiţă, au fostŭ în costume românescĭ de Muntenia.

In fine pe la 2 óre după meḑulŭ nopţii zelosulŭ și bine meritatulŭ preotŭ d-lŭ Georgiu Bălanŭ de pe bină, ţinù o cuvêntare fórte mĕduósă și acomodată, în care încuragiă pe plugarii din B. Comloșiu. Inainte cu Dumneḑeu pe cărarea culturei! Petrecerea a duratŭ până pe la 5 óre diminéţa.

Venitulŭ a fostŭ de 150 fl.

Ardelénulŭ din Săcalaia.

Convocare.

Reuniunea înv. gr. cat. din A-Dnatulŭ părţilorŭ Sătmărene apart. diecesei Oradane îșĭ va ţinea adunarea generală anuală în 12 Aug. n. a. c. la 10 óre din ḑi în comuna Madarász la carea p. t. membri ai reuniunei și toţĭ amicii de scólă și cultură poporală prin acésta cu tótă onórea sĕ invită.

Programa ședinţei: 1. Celebrarea cultului divinŭ. 2. Deschiderea ședinţei. 3. Raportulŭ comitetului. 4. Conscrierea membrilorŭ noi. 5. Complinirea biuroului și a comitetului. 6. Alegerea comisiunilorŭ diverse. 7. Cetirea disertaţiunilorŭ înaintate la presidiu. 8. Propunerĭ practice. 9. Statorirea numĕrului adunărilorŭ cercualĭ. 10. Incassarea taxelorŭ dela membrii vechĭ și noi și a altorŭ oferte benevole. 11. Defigerea loculuĭ și a timpului adunărei generale viitóre. 12. Propunerĭ diverse referitóre la înaintarea scopului reuniunei.

Din ședinţa comitetului centralŭ, ţinută la 10 Maiŭ 1886 în Comuna Pomi (Remete Mező.)

Tireamu, 14 Iuliu 1866.

Ioanŭ Szilagy, v.-președinte.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 17 Iuliu. — Fóia ordinaţiunilo[r] armatei publică unŭ pré înaltŭ autografŭ căt[re] *Edelsheim Gyulay,* a cărui primire *în pensiune* [...] donându-se, i se conferă marea cruce a „O[rdi]nului Leopold“ esprimându-i-se deplina mulţ[ă]mire. Inspectorŭ generalŭ alŭ cavaleriei P[...]jacsevich e numitŭ comandantŭ alŭ Budapeștei, prinţulŭ Croy inspectorulŭ generalŭ alŭ cavaleriei, *generalulŭ Iansky* e numitŭ *comandantŭ alŭ divisiunei 10 cu reședinţa în Iosefstadt din Boemia.*

DIVERSE.

O istoria mișcătóre. — Unŭ ofiţerŭ alŭ asistenţei publice din Parisŭ primì acum câteva ḑile o scrisóre astfelŭ concepută: „Domnule, mĕ numescŭ X... și locuescŭ în strada... Nr... Aparţinŭ unei familii onorabile. Am avutŭ avere, dér am perdut'o în negoţŭ. Soţia și copii mei morŭ de fóme; n'am pututŭ găsi de lucru nicăierĭ și suntŭ cu totulŭ lipsitŭ de mijlóce. Suntŭ aprópe patru-ḑecĭ și optŭ de ore de când n'am mâncatŭ nimicŭ. Sigurŭ că soţia și copiii mei, când eu nu voiŭ mai fi, vorŭ fi mai fericiţĭ de cât décă ași rĕmânea lângă dênșii, mĕ ducŭ sĕ mĕ omorŭ.« Funcţionarulŭ alergă imediatŭ la adresa arătată și găsi o familiă în lacrimĭ: »Bărbatulŭ meu nu s'a mai întorsŭ de erĭ, ḑise d-na X; mĕ temŭ de vr'o nenorocire.“ A trebuitŭ sĕ i se facă cunoscutŭ tristulŭ adevĕrŭ; sĕ luară apoi mĕsurĭ pentru a se veni în ajutorulŭ nenorociţilorŭ. Faptulŭ acesta, fiindŭ cunoscutŭ de câţi-va studenţĭ, aceștia organisară o colectă, care produsese unŭ bunŭ resultatŭ. Peste vr'o două ḑile după aceea, corpulŭ d-lui X... a fostŭ găsitŭ în Sena.

Rectificare. — In nr. de ierĭ, la articululŭ de fondŭ, șirulŭ 23 dela începutŭ, în locŭ de: *ei* se dau pe faţă..., sĕ se cetéscă: *ci* se dau pe faţă...

*) Roșu-vênĕtŭ suntŭ colorile săsescĭ. Maghiarii din Șomcuta protestéză contra unorŭ colorĭ pe carĭ nicĭ nu le cunoscŭ.

*) Intârḑiată din causa lipsei de spaţiu. — Red.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Iulie st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105 50
Rentă de hârtiă 5%	94.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	154 65
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	119 75
Bonurĭ rurale ungare	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	105.20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.40
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	125.30
Renta de hârtiă austriacă	85.20
Renta de arg. austr.	85.95
Renta de aurŭ austr.	118 90
Losurile din 1860	141 20
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.25
Act. băncei de creditŭ austr.	277.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.02
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.—
Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 2 Iulie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$93\frac{1}{2}$	94—
Renta rom. amort. (5%)	$96\frac{3}{4}$	$97\frac{1}{4}$
» convert. (6%)	$87\frac{1}{2}$	88—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102—	$102\frac{1}{4}$
» „ „ (5%)	$85\frac{3}{4}$	$86\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$98\frac{3}{4}$	$99\frac{1}{4}$
» » » (6%)	$90\frac{1}{2}$	91—
» » » (5%)	82—	$82\frac{1}{2}$
Banca naţională a Românieĭ 500 Lei	1004	1010
Ac. de asig. Dacia-Rom.	260	264
« » » Naţională	210	220
Aurŭ contra bilete de bancă	15.10	15.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 17 Iulie st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.62	Vênd.	8.64
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.88	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ de la începutulŭ anului 1886 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS."

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făsia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	7.45	—
Predealŭ (	—	9.32	12.50	—
(	—		1.09	—
Timişŭ	—	9.56	1.40	—
Braşovŭ (	—	10 20	2.27	—
(	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra (	10.29	—	8.01	—
(	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiuşŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1.04	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2.07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3.03	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Cluşiu (	5.56	—	5 35	—
(	6.16	—	—	8.00
Nedeşdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mezö-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.41	—	—	4.06
(	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena (	—	—	10.50	—
(	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	10.01	10.28	5.05	6.43	—
(	10 26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriş	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea (	1.36	—	—	9.31	—
(	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3.01	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	—
Blaşŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copşa mic	5.05	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	1.09	—	—	7.14	1.09
(	1.55	5.45	—	—	1.50
Timişŭ	2.53	6.22	—	—	2.48
Predealŭ (	3.28	6.47	—	—	3.23
(	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	9.35	11.45	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	—	4 53
(	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok (	11.02	—	11.40
(	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timişóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10 53	1,35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.